

קורס התנסות בשדה

**חוברת הכרות עם מסגרות טיפוליות ושיקומיות
בתחום הקרימינולוגיה ליישום ההתנסות המעשית**

המחלקה לקרימינולוגיה
אוניברסיטת בר אילן

דברי פתיחה

לפעמים מפגש אחד שווה אלף מילים. קורס התנסות בשדה מציע לסטודנטים לקרימינולוגיה לחבר בין התיאוריה לפרקטיקה. לצאת אל השטח לפגוש ולהיחשף לאנשים במצבי מצוקה שונים, בדרכם השיקומית, במסגרות טיפוליות, מסגרות אכיפתיות או מניעתיות. היציאה מכותלי האוניברסיטה תאפשר לכם הסטודנטים להכיר מסגרות שונות, סיפורים אנושיים, גישות טיפוליות, צוותים ורעיונות שונים. אנחנו מאמינים שהתנסות שכזו במסגרת הלימודים תוכל לצייד אתכם בחוויות ותובנות הן על המקצוע והעולם הקרימינולוגי והן על עצמכם, באופן שלא ניתן להשיג בקורס אקדמי. השילוב בין ההתנסות המעשית לבין למידה אקדמית מאפשרת לעבד את החוויה ולחשוב עליה באופן רפלקסיבי וגם לדעת שאתם לא לבד בתוך ההתנסות. לכן לצד ההתנסות בשדה שכוללת 100 שעות בשנה, ניפגש למפגשי עיבוד במהלך הסמסטר. במפגשים הללו נחבר בין התיאוריה לפרקטיקה ונלמד מתוך ההתנסות. אנחנו מחכות לשמוע וללוות אתכם בדרך.

צוות הקורס,

ד"ר הדס צור וקטיה בן אפרים

רדיו ה-24/7
צעירים וקטינים בזנות
במרכז של עמותת עלם

רש"א- הרשות לשיקום האסיר

הרשות לשיקום האסיר היא גוף ממשלתי הפועל לשילוב אסירים משוחררים בחברה. הפעילות כוללת ליווי פרטני, סיוע תעסוקתי, טיפולי ומשפחתי תוך עבודה מול גורמים בקהילה.

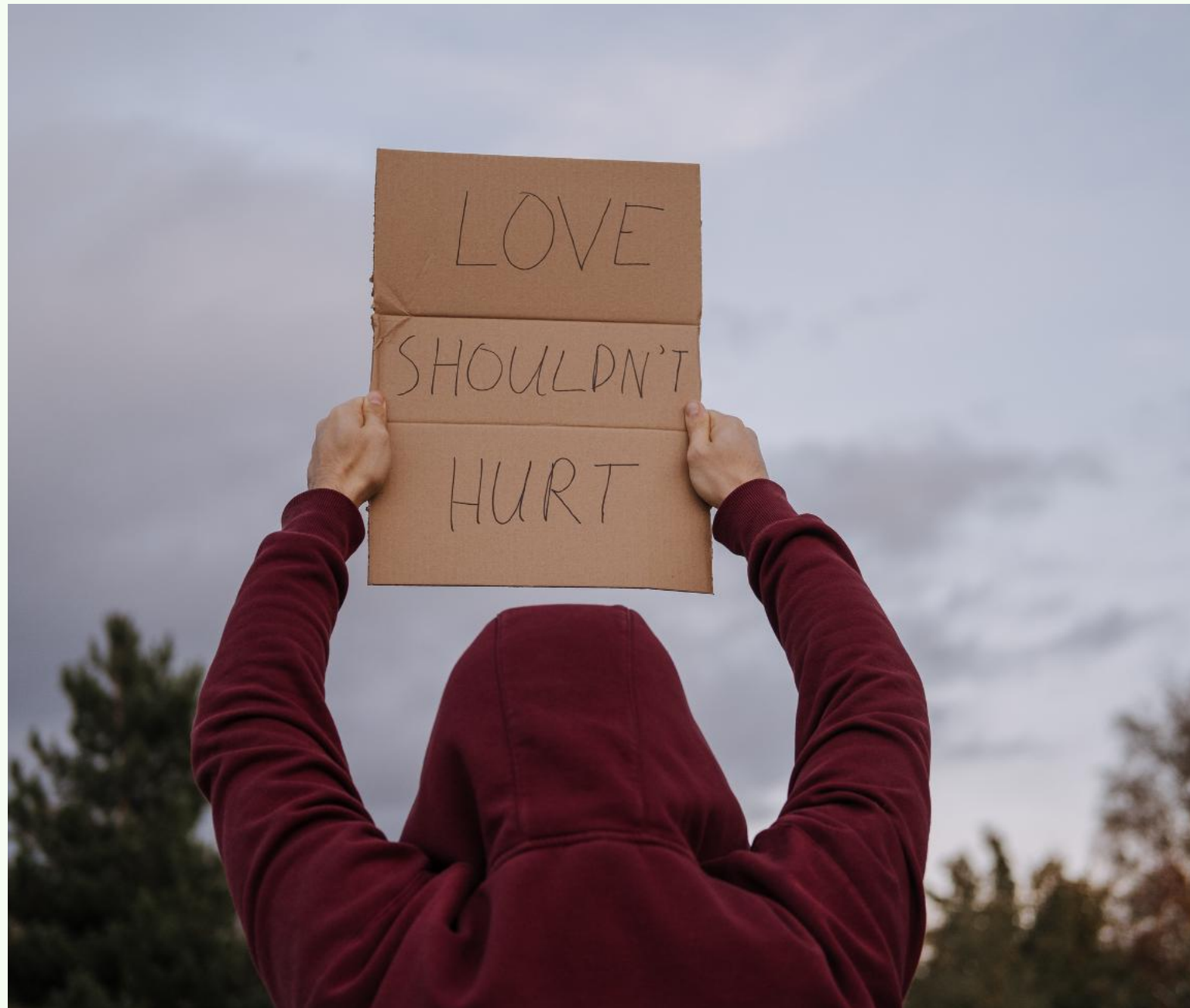
תפקיד הסטודנט/ית: ליווי אסירים בתהליך הקליטה, השתתפות בבניית תכניות שיקום, סיוע במציאת עבודה ולימודים, מיצוי זכויות והשתלבות בפעילות קהילתית. ההכשרה תכלול סיורים, מפגש עם אנשי הארגון מהתחומים השונים, הדרכה מלווה ועוד.

מיקום: פרישה ארצית.

לקריאה נוספת <<<

הוסטל מפתחות רש"א

מסגרת שיקומית ייחודית המיועדת לאסירים משוחררים שהורשעו בעבירות אלימות במשפחה, ומהווה חלק מרצף טיפולי לאחר השחרור מבית הסוהר. ההוסטל פועל במודל של חיים בקהילה ומספק מסגרת טיפולית אינטנסיבית המשלבת טיפול פרטני, קבוצתי, זוגי ומשפחתי. מטרתו המרכזית היא לסייע לדיירים להפחית התנהגות אלימה, לפתח אחריות אישית ולרכוש מיומנויות זוגיות, הוריות וחברתיות תקינות.

תפקיד הסטודנט/ית: הסטודנטים משתלבים בפעילות השוטפת של ההוסטל ונחשפים לעבודה הטיפולית והשיקומית. ההתנסות כוללת השתתפות בקבוצות טיפוליות, ליווי פעילויות יומיומיות וחשיפה לתהליכי שיקום, טיפול ושילוב בקהילה. בנוסף, הסטודנטים לומדים על עבודת הצוות הרב-מקצועי ועל ההתערבויות הנדרשות במצבי סיכון, משבר ושיקום.

מיקום: ראשון לציון.

לקריאה נוספת <<<

הרשות
לשיקום האסיר

גשר לקהילה - שיקום בריאות הנפש

מסגרת שיקומית הכוללת דיור מוגן וליווי טיפולי לאנשים המתמודדים עם הפרעות נפשיות. מטרת הפעילות היא הגברת עצמאות והשתלבות בקהילה.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי שיקומי של דיירים, בניית תכניות שיקום, סיוע בתפקוד יומיומי, פעילות פנאי, עבודה מול שירותי טיפול וקהילה. לסטודנט/ית תינתן הדרכה פרטנית וקבוצתית בתחום השיקום ובריאות הנפש.

מיקום: פרישה באזור המרכז.

גשר
לקהילה
בשביל ההחלמה.

עמותת "אכפת"

עמותה הפועלת לשיקום דרי רחוב או מטופלים עם חלופות מעצר באמצעות דירות מעבר ובתי מחסה. העמותה מעניקה מענה ראשוני, תמיכה רגשית וחברתית וליווי לשילוב בקהילה.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי דיירים בדירות השיקום, עזרה בתפקוד יומיומי, תיווך מול שירותים חברתיים, ועידוד להשתלבות מחודשת בחברה.

מיקום: תל אביב.

לקריאה נוספת <<<

עמותת "לשובע"

עמותת לשובע מפעילה שירותי גגוני חירום לרווחת דיירי הרחוב המסגרות כוללות מסגרות גברים נקיים וגברים בשימוש בחומרים פסיכו-אקטיביים וכן גגוני נשים משתמשות ונשים נקיות. העמותה מפעילה גם הוסטל שיקומי לדרי רחוב מקהילת חסרי המעמד, אסורים בגירוש.

תפקיד הסטודנט/ית: לקיום שיח היכרות עם דרי הרחוב השוהים בגגון, לרבות שיחות בלתי פורמליות ליצירת קשר ולמתן תחושת נראות ושייכות. בנוסף, ניתן להקים קבוצות שיח ייעודיות בסגנון "מה שלומי?", "רק להיום", או קבוצת שיח חופשי – בהתאם לצרכי הדיירים וליוזמת הסטודנט/ית.

מיקום: תל אביב יפו.

לקריאה נוספת <<

"רואים שקוף"

עמותת קש"ת (קדום שירותי תקון) הינה עמותה וותיקה הפועלת שלא למטרות רווח, ומפעילה תוכניות טיפול ושיקום לאוכלוסיות המצויות בקצה רצף הסיכון. אחת ממסגרות העמותה הינה תוכנית "רואים שקוף" - תוכנית ייחודית וראשונה בארץ, שמטרתה טיפול ושיקום צעירים וגברים (גילאי 21 ומעלה מכל רחבי הארץ) על רצף הזנות. התוכנית כוללת רצף מרחבים טיפוליים: מרכז יום וערב, הוסטל כוללני ודירת מעבר.

תפקיד הסטודנט/ית:

הוסטל בהוד השרון - כוללני 24/7, עד 14 מטופלים, מגורים עד שנה. התפקיד כולל יצירת קשרים עם מטופלי ההוסטל, היכרות עם המסגרת והמורכבויות השונות בה, יצירת סביבה נעימה וקרקע פוריה לשיח טיפולי-שיקומי, התלוות למדריך במהלך משמרות ערב, לקיחת חלק פעיל בצוות ההוסטל והשתתפות בישיבות צוות והדרכות.

מיקום: תל אביב והוד השרון.

לקריאה נוספת <<<

תכנית יזהר

תוכנית יזהר היא תכנית ארצית למזעור נזקים, הפועלת בחמישה מוקדים בארץ ומעניקה שירותים לאוכלוסיות קצה – מכורים, דרי רחוב ואנשים במעגל הזנות. הפעילות מתקיימת הן במרכזים קהילתיים והן בסיורי רחוב, וכוללת חלוקת ציוד סטרילי, אמצעי מניעה, ביגוד ומזון. המרכזים הקהילתיים מציעים עזרה רפואית בסיסית וסיוע במיצוי זכויות – בגישה אנונימית ולא שיפוטית.

תפקיד הסטודנט/ית: השתלבות בפעילות המרכז או סיורי שטח, תמיכה בפונים, הפעלת שירותי סיוע, השתתפות בהדרכות מקצועיות וחשיפה לעקרונות של גישת מזעור נזקים.

מיקום: תל אביב, ירושלים, חיפה, באר שבע ואשדוד.

לקריאה נוספת <<

בתי משפט קהילתיים

פרויקט חדשני המשלב כוחות ממערכת המשפט, הרווחה, המשטרה והרשויות המקומיות. מטרתו לשקם עוברי חוק במקום לשלוח אותם למאסר, במטרה לצמצם פשיעה חוזרת ולחזק את ביטחון הקהילה. התכנית מציעה תהליך שיקומי אישי, ארוך טווח והוליסטי, המלווה בצוות רב-תחומי קבוע – כולל שופטת, קצינות מבחן, עו"ס קהילתית ועוד – תוך הסתמכות על משאבי הקהילה המקומית.

תפקיד הסטודנט/ית: סטודנטים שיהיו מעוניינים להתנדב עם משתתפים מביהמ"ש הקהילתי יצוותו אל משתתפים כמדריכים לאורך השנה, במטרה לשמש עבורם מודל לקשר תומך ומטיב שאינו תלוי. ההתנדבות תכלול מפגש פרטני אחת לשבוע באורך שעתיים, ושיחות הדרכה שוטפות עם העו"ס הקהילתית, שתספק תמיכה והנחייה לאורך השנה. בנוסף, המתנדבים מוזמנים להגיע לבית המשפט ולאירוע קהילה על מנת להתרשם ולקחת חלק אקטיבי יותר ככל שירצו.

מיקום: פרישה ארצית.

לקריאה נוספת <<<

עלות השחר

מסגרת שיקומית לנשים המתמודדות עם פוסט-טראומה מורכבת על רקע פגיעות מיניות. המסגרת מספקת ליווי רגשי שיקומי ארוך טווח בסביבה נשית תומכת.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי אישי לנשים, בניית קשר תומך תוך שימת דגש על מטרות ותוכנית השיקום, השתתפות בהדרכות קבוצתיות ופרטניות והעמקת הידע בעבודה עם טראומה מינית מורכבת. רלוונטי לסטודנטיות בלבד.

מיקום: רמת גן.

מרכז יום לטיפול בפוגעים מינית- מכון ארגמן

מרכז יום טיפולי הפועל בשיתוף עם שירות המבחן ורש"א. המרכז מציע טיפול אינטנסיבי פרטני וקבוצתי לעברייני מין לאורך מספר שנים, במטרה להפחית סיכון לעבירה חוזרת.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי טיפולי למטופלים, השתתפות בקבוצות טיפול, העברת קבוצה טיפולית תחת הדרכה, השתתפות בישיבות צוות מקצועי.

מיקום: תל אביב.

תכנית "סיכויים" - עמותת ידידים

ארגון ידידים פועל כ-30 שנה עם ילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון, ומסייע מדי שנה לכ-3,000 משתתפים בתכניות חינוכיות-חברתיות מתמשכות. הארגון מפעיל מעל 1,700 סטודנטים ומתנדבים בעשרות קבוצות ברחבי הארץ.

תכנית סיכויים היא מודל חדשני לטיפול בנוער עובר חוק, בגילאי 12-18, שמטרתו למנוע עבריינות חוזרת ולשלב את הנערים בקהילה. המשתתפים מופנים על ידי שירות המבחן לנוער והמשטרה.

תפקיד הסטודנט/ית: להוות מודל לחיקוי, אחלואת גדולה ודמות משמעותית עבור הנערה/ה לאורך השנה כולה.

מיקום: פרישה ארצית.

לקריאה נוספת <<<

בית חם לנערות

מסגרת טיפולית חברתית המיועדת לנערות בגילאי 13-18 המתמודדות עם מצבי מצוקה וסיכון. המסגרת מספקת מרחב בטוח, תומך ומעצים, המאפשר לנערות לקבל ליווי רגשי וחברתי משמעותי. הפעילות משלבת התערבויות טיפוליות לצד פעילויות העשרה, חיזוק כוחות אישיים ופיתוח מיומנויות חברתיות. העבודה מתקיימת בקבוצות קטנות הנפגשות באופן קבוע במטרה ליצור תחושת שייכות, יציבות וביטחון. ימי הפעילות הם ראשון ושלישי, בין השעות 13:30-18:00. מטרת התוכנית היא לקדם את רווחתן של הנערות, לחזק את תחושת המסוגלות שלהן ולסייע בהתמודדות עם אתגרי החיים.

תפקיד הסטודנט/ית: ההתנסות מאפשרת היכרות עם עבודה טיפולית וקהילתית עם נערות במצבי סיכון, תוך חשיפה לתהליכי העצמה, יצירת קשר ובניית אמון. בנוסף, הסטודנטים לומדים על עבודת הצוות המקצועי ועל דרכי ההתערבות עם בני נוער המתמודדים עם קשיים רגשיים וחברתיים

מיקום: חולון.

כפר אורנים

מסגרת חוץ-ביתית לנוער בגילאי 12-18 לאחר אשפוז פסיכיאטרי או כחלופה לאשפוז. הפנימייה מציעה ליווי רגשי, חברתי וחינוכי לנערים ונערות עם רקע נפשי מורכב.

תפקיד הסטודנט/ית: חונכות אישית, שיחות פרטניות, השתתפות בהדרכות קבוצתיות שבועיות, יצירת קשר משמעותי עם הנערים ונערות ותמיכה בתהליכי השיקום.

מיקום: ראשון לציון.

עמותת עלם

העמותה מפעילה רצף מענים חינוכיים-טיפוליים לבני נוער וצעירים בגילאי 12-26 הנמצאים על רצף הסיכון וההדרה. הפעילות מתבצעת בבתי ספר, מרכזי נוער וניידות רחוב, בשעות יום ולילה. במקביל, תחום הטראומה בעמותה מספק מענה ייחודי לנפגעי פגיעות מיניות, חסרי בית ומשתמשים בחומרים, תוך שילוב של טיפול קליני, ליווי אישי, והפעלת מרכזי יום ומסגרות הלנה ברחבי הארץ, בשותפות עם משרד הרווחה.

תפקיד הסטודנט/ית: השתלבות באחד ממוקדי הפעילות: מרכזי נוער, ניידות לילה, מרחבי טיפול או מרכזי יום. הסטודנט/ית ייקחו חלק בעבודה עם צעירים וצעירות בסיכון, בליווי פרטני או קבוצתי, תוך התנסות בממשק עם גורמי קהילה, הדרכה מקצועית והעמקה בנושאים של טראומה, שוליות חברתית ופגיעות מיניות.

מיקום: פרישה ארצית.

לקריאה נוספת <<<

הוסטל "בית דרור"- עמותת אותות

הוסטל זמני לנערים ונערות להט"בים בגילאי 14-18 במצוקה, המעניק קורת גג, טיפול פרטני וקבוצתי, השכלה וחינוך למיומנויות חיים, ותמיכה במציאת פתרון ארוך טווח. בני ובנות השירות משתלבים בצוות, מלווים את הנערים בפעילויות היום ואחה"צ, מסייעים בשיעורי בית, בבישול וניקיון, ומעניקים ליווי רגיש, הקשבה ותמיכה רגשית וחברתית.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי פרטני ותפקודי של דיירי ההוסטל, הנחיית קבוצה טיפולית-חינוכית והשתתפות בישיבות צוות והכשרות לסירוגין.

מיקום: תל אביב.

לקריאה נוספת <<<

הוסטל "אבני דרך"- עמותת אותות

ההוסטל נותן מענה לצעירים וצעירות בגילי 18-25 מהקהילה הלהט"בית ללא עורף משפחתי, חסרי מיומנויות לתפקוד עצמאי, וכן עבור צעירים וצעירות המצויים בתהליכי התאמה מגדרית. במסגרת ההוסטל, המונה 14 דיירים, ניתנים ליווי אישי ותפקודי, תמיכה טיפולית ולימוד מיומנויות חיים כהכנה לחיים עצמאיים בקהילה.

תפקיד הסטודנט/ית: ליווי פרטני ותפקודי של דיירי ההוסטל, הנחיית קבוצה טיפולית-חינוכית והשתתפות בישיבות צוות והכשרות לסירוגין.

מיקום: חולון.

[לקריאה נוספת <<<](#)

מגדלור

מרכז לקידום נוער בסיכון הפועל בשעות הפנאי ומיועד לבני נוער בגילאי 13-18 הזקוקים למענה רגשי, חברתי וחינוכי. המרכז מופעל ע"י מחלקת עוצמה של האגף לטיפול בפרט, מנהל החינוך של עיריית פ"ת. ההתנדבות בפרויקט החונכות עם נוער בסיכון במגדלור השומר הינה התנדבות מאתגרת ומעצימה. בנוסף, המרכז מעניק הכשרות מעשיות לסטודנטים.

כרמלי

מרכז נוער ייחודי הפועל בשעות הפנאי ומיועד לנוער בסיכון בגילאי 13-15. מטרת המרכז- הרחבת המענה הרגשי לבני נוער בסיכון במסגרות הפורמאליות והבלתי פורמאליות. המרכז מהווה מרחב בטוח לבני ובנות נוער במצבי סיכון ומאפשר פיתוח וביסוס של קשרים מיטיבים עם בני גילם ועם מבוגרת. משמעותית. צוות המרכז מלווה ושותף לתהליכי ההתבגרות שלהם.

תפקיד הסטודנט/ית: הסטודנטים, המהווים חלק ניכר מהצוות, יוצרים קשר משמעותי עם בני הנוער, המרכז יהווה עבורם מרחב בטוח. קשר יכול לבוא לידי ביטוי באמצעות שיחה, באמצעות משחק, פעילות, בישול, מוזיקה, ולמעשה כל דבר שיקרב בין הנער.ה למתנדב.ת. משך ההתנדבות הוא מינימום שנה, בכדי ליצור יציבות וקביעות עבור בני הנוער. ישנן הדרכות מטעם "עוצמה", בהן ניתנים כלים לעבודה עם בני נוער.

מיקום: פתח תקווה.

פרטים נוספים

- ההתנסות המעשית מתקיימת לאורך כל השנה האקדמית
- כל סטודנט מחויב לתת 100 שעות במקום ההתנסות
- הקורס הינו שנתי (שני סימסטרים) ונחשב כשני קורסי בחירה
- בכל סמסטר ניפגש בין כ-3 פעמים
- השיבוץ למסגרות יתבצע ע"י צוות הקורס בתחילת סמסטר א'
- ניתן לצרף מסגרות שאינן בחוברת בתהליך מסודר שיעשה מול רכזת הקורס, גב' קטיה בן אפרים באמצעות הטופס הבא

יצירת קשר

ד"ר הדס צור ✉ hadas.zur@biu.ac.il

קטיה בן אפרים ✉ katyabenefraim@gmail.com